

Mauleverergåtan

(THE MAULEVER MURDERS)

A. C. FOX-DAVIES

(Forts. fr. föreg. nr.)

Han kunde sedan under de många handelserna, som uppstod honom under den följande tiden, aldrig komma rätt på det klara med, antingen han hjälptes eller hindrades af sina rykta förbundna. Han kände alltid, att på ett eller annat sätt hans yrkesacknowledgi och inte för hans tydliga lag det i rykta rykteringsintresse, att han skulle lyckas i sina efterseglingar; men han mötte många hinder, och han hade till domstolslokalen den förmiddag, då rannsakningen med Vivienne Vane skulle börja, utan att ha fått minsta tillstånd till bevisning upplysning om hennes förskändelse före den dag för tre eller fyra år sedan, då hon tagit London med storm såsom dess vackraste och mest bedrärande och även mest extravaganza medlem af deminorden. Polisen hade under tiden arbetat oförtroet efter sina mera vanliga undersökningstjänster och inte alldeles utan följd. Men Yardley hade verkat med ett ytterligt mål i sikte, som vida skilde sig från det, hvilket pådröf polisen. Polisen var endast intresserad i upptäckten och bestraffandet af den verkliga brottsslingen, som redan hade handlat. Yardleys bekymmer gällde framtiden och Anthony Mauleverers beskyddande genom att man lyckades förklara hemligheten af dess brott.

KLIFTE KAPITLET

Miss Vivienne Vane inför rätta.

Domstolen i Old Bailey var, som man kunnat vänta, fullpackad med folk, så att man kunde kvävas. Med fullkomligt lugn, opått, nästan ointresserad blick byggde allmänna åklagaren upp bevis på bevis till en fallande dom över miss Vane. Han beskref hennes nära förhållande till Herbert Mauleverer, som ägde hennes fotografi föred med hennes egenhändiga namnteckning, den första länken i beviskedjan, som hade samlat; han föreslode det afriktade stycket att ett brev, som den anklagade erkände sig ha skrivit och som tillkännagaf en allvarlig tvistefråga af något slag mellan den mördade och den anklagade — en tvistefråga, som alldeles tydligt juryn kunde tänkas själf förutse, så att det enligt hans åsikt var onödigt att klada den i ord. Åklagaren framhöll äfven, att han skulle låta som vittne höra Jones, Herbert Mauleverers hysvård, och på samma gång kammartjänare, för att se om hans vittnesmål kunde fastställas till miss Vane hade besökt Herbert Mauleverer i dennes bostad, samma eftermiddag som mordet ägde rum. Jones, Herbert Mauleverers hysvård, skulle, antog åklagaren, höra för att intyga, att miss Vane hade lämnat Herbert Mauleverers bostad klockan half sex. Allmänna åklagaren ville på intet sätt förlägga ett vittnesmål af Jones, som icke blott var familjen Mauleverer, i hvars tjänst han varit många år, till gifven, utan äfven varit särskildt fast vid Herbert Mauleverer. Öfverste Mauleverer gaf honom det bästa vittnesmål någon tjänare kunde önska, och churu den förklaringen var mycket anlaglig, att miss Vane hade återvänt efter det Jones hört henne bli utsläppt af Herbert Mauleverer klockan half sex, kunde det icke råda något tvifvel alls om att hon var närvarande i Mr Mauleverers bostad vid en senare timme. Han ämnade taga likartad intyga om, att döden kunde ha inträffat först en halftimme eller så omkring, innan han befanns mördad. En min af spänd väntan gick öfver den tysta domalen, då åklagaren förklarade sig äga ett bindande bevismedel; hur uppseendeväckande det än var, hade tidningarna icke dragit växel på dess offentliggörande. Åklagaren konstaterade, att den döde funnits sittande vid skrifbordet, och dolt i den ludda mattan under stolen hade upptäckts ett damur. Det var af det vanliga slaget, som bäres hängande från en brosch, var af slätt guld och hade på baksidan bokstaven V i diamanter. Om själva bokstaven leke var tillräckligt vittnesmål, skulle alla tvifvel om rätta ägaren till uret genast undanröjas, ty han ämnade som vittne låta höra juveleraren, som sålt uret åt miss Vivienne Vane.

Uret, sade åklagaren, skulle öfverlämnas af juryn för undersökning, af hvilken skulle framgå, att man tydligen trampat på det, ty glaset var krossat, botten hade repat och var tillplattad. Ja, hela uret var så illa tillplattad, att det måste ha stannat i samma ögonblick öfverkast med det samma hände. Visarna voro tillplattade mot utrafen, men de utvisade tiden, då uret hade fallit och blifvit trampat. Den angrifna tiden var fem minuter i sju.

För att sammanfatta saken slutade allmänna åklagaren så hade man först och främst miss Vane, som hade stannat på fem minuter före sju. Den döda fanns en kvart öfver sju, och före half åtta hade en likare funnits sig och skulle nu börja som vittne för att intyga, att döden hade inträffat för mindre än en halftimme sedan. Det var känt, att miss Vane hade haft en häftig tvist med Mr Herbert Mauleverer, lagen annan förklaring, som kunnat vara till hennes förmån, hade framställts, och hennes brottlighet uppehöll sig som en öfverflyttig stulning.

Det var svårt att tänka sig något motiv för mordet, men Mr Dennis Yardley, den allmänt kända privatdetektiven, skulle höra och afgiva ett vittnesmål, hvaraf skulle framgå, att miss Vivienne Vane antagligen var identisk med en viss Vjera Sarcelle. Om denna identitet vore faktisk, skulle motivet bli mindre dunkelt, ty domstolen skulle då få att göra med ett brott, som hade politisk grund och upprinnelse, tillräckliga att erbjuda ett motiv; ty det låg tydligt i mademoiselle Vjera Sarcelles intresse, ett såväl personligt som politiskt intresse, att alla fem bröderna Mauleverer skulle röjas ur vägen. Miss Vivienne Vane stod anklagad endast för mordet på Herbert Mauleverer, men åklagaren ansåg det som en allmänt känd sak, som han icke behöfde vidare uppehålla sig vid, att fyra af öfverste Mauleverers fem söner redan på lika många månader hade gått en våldsam död till mötes, och icke mindre än tre mordförsök hade redan gjorts mot Anthony Mauleverer, den enda kvarlevande sonen. Omständigheterna vid hvarje särskildt fall lämnade föga tvifvel om, att de fyra morderna utgick från en och samma kontrollerande drifkraft, och churu icke minsta samband kunde spåras mellan miss Vane och något mera af de ifrågakarande brotten än det, hvarför hon stod anklagad, kunde det icke råda något tvifvel om, att mademoiselle Vjera Sarcelle skördat vinsten af hvarje dödsfall och lika af hvarje. Denna dam representerade och var den förmåsta figuren i en omfattande rörelse, som hade att göra med långt högre intressen af rent personlig karaktär, en rörelse som i hvilket ögonblick som helst kunde ställa upp hvilket antal som helst af till allt beredda agenter. Såvidt det motiv förelåg, som han framhållit i allmänna drag, så berodde det på identiteten mellan Vivienne Vane och Vjera Sarcelle, men hvarken detta motiv eller identiteten, om båda visade sig vara ohållbara, kunde undanröja de mycket bestående och särskilda bevisen för att miss Vivienne Vane haft att göra med mordet på Herbert Mauleverer, för hvilket brott hon nu skulle anklagas.

Det första vittne, som hördes, var polisinspektör Parkyn från Scotland Yard. Han omtalade hur han blifvit kallad till Mr Herbert Mauleverers rum och därpå funnit först fotografien och sedan uret, såsom redan omtalats.

Mr Ashley Tempest, försvarsadvokaten, lät vittnet aflägsa sitt vittnesmål utan något strängt korsförhör; de frågor han gjorde vore endast för att framlocka mera exakta och precisa uppgifter.

Doktor Henry Atherton uppropades därpå och fick aflägga vittnesbörd. Han beskref hur han på kallelse hade funnits sig klockan half åtta och då funnit Herbert Mauleverer död. Ett hälsat med knutar var löst lagt kring halsen, men döden var en följd af att strupen blifvit afskuren; blod spriddade ännu sakta från såret, då han gjorde sin undersökning, och han berättade, att döden hade inträffat öfver omkring en halftimme sedan. Snittet i halsen hade gjorts från vänster till höger och var mycket djupare på högra sidan än på den vänstra, så att vittnet måste antaga, att det hade gjorts i någon, som stod bakom Mr Mauleverer, under det han lutade sig öfver skrifbordet. Skrifbordet underligger öfver hvilket den döde satt ned böj, var genomdrunkat af blod, som ymnigt hade runnit från såret.

Mr Tempest steg upp för att korsförhöra.

"Ni säger, att snittet gjordes bakifrån. Hvar förändrar er till det angående?"

"Det förhållandet, att det tydligen var gjort från vänster till höger, på vänstra sidan af halsen är det intressant in en skräma, men däremot ett djupt sår på högra sidan, där knifven kraftigt dragits genom halsen."

"Jag hemställer till er, om inte miss Mauleverer måste anses ha begått självmord."

"Nej, det skulle jag inte tro, ty såvida han var högerhänt, måste snittet alldeles säkert varit från vänster till höger, liksom nu, men djupast på vänstra sidan. Man har inte mycket styrka, då armen böjes så som den gjorde, då han utsträckt snittet till högra sidan af halsen."

"Men raktlinjen var ju hans och fanns alldeles under hans hand, precis där den borde ha fallit från den."

"Det är faktiskt omöjligt, att han själf kunde ha tillfogat sig såret; förresten skulle han väl inte ha hängit tillfäst kring halsen."

"Jag ber om ursäkt, detta är knappast en punkt, i hvilken ni är befogad att afgifva vittnesmål såsom sakkunnig."

Nästa vittne, som hade anställning hos fotograferna Ellis & Walery, intygade, att han tagit den försejade fotografien af en dam, som han nu identifierade såsom miss Vane, men som fotografen såg under namnet miss Smith. Vittnet sade sig nu icke ha minsta tvifvel om, att det var en fotograf af miss Vane.

"När togis fotografien?"

"För ett och ett halft år sedan."

"Jag har mig bekant, att den togs professionellt, så att förläggaren till berörda Mauleverer, lagen annan förklaring, som kunnat vara till hennes förmån, hade framställts, och hennes brottlighet uppehöll sig som en öfverflyttig stulning."

"Hvem som helst kunde köpa den?"

"Ja visst."

"Hur många ha sålt?"

"De illustrerade tidningarna ha gjort föreläggningen af fotografier med förläggare stort afbräck — vi motse nu förläggarens honorar för reproduktionsrättigheten — men den här särskilda fotografien har varit utomordentligt populär, och vi ha sålt åtskilliga tusen exemplar."

"Alltså bevisar innehållandet af denna dams fotografi på intet sätt något bekantskap med henne?"

"Nej visst inte."

"Det är en fråga, som jag läst underdratta er om, att jag skulle komma att framställa. Har ni någonsin fotografier någon, som uppfitt namnet mademoiselle Sarcelle?"

"Ja, en gång för två år sedan."

"Har ni tagit med kopiorna af negativet, som jag bad?"

"Ja."

Kopiora lämnades åt juryn och allmänna åklagaren.

"Jag förstår inte riktigt, hvar ni vill komma, mister Tempest, framkastade domaren."

"Med ert nåds tillåtelse skall allt bli klart om ett ögonblick," svarade försvarsadvokaten.

"Vill ni nu," sade försvarsadvokaten i det han vände sig till vittnet, "vara god och nogra undersöka fotografien och sedan betrakta den anklagade."

Försvarsadvokaten gjorde ett uppehåll, medan vittnet efterkom hans begär, och frågade därpå:

"Nå, tror ni, att de två fotografierna äro fotografier af en och samma kvinna?"

"Det vågade jag inte afgöra."

Försvarsadvokaten ansatte vittnet, men lyckades icke aflösa fotografen något mera, än att de båda ansikten syntes märkvärdigt lika, hvar på vittnet fick aftråda.

Nästa vittne var Mr J. H. Durin, skriftepert, och allmänna åklagaren frågade honom:

"Ni har fått en bit af ett brev, hvilken hittades i mister Herbert Mauleverers bostad och som ni hört upp läsas för juryn. Jag har hört, att ni undersöker den. Ni har äfven haft till undersökning det signerade exemplaret af en fotografi af miss Vane med en viss skrift, inskription. Vill ni vara god och säga mig, om enligt er åsikt de två vore skrifter af samma person?"

Vittnet förklarade utan tvifvel, att enligt hans åsikt handstilen i båda var densamma och framhöll därpå likheten mellan ena i båda och äfven den egendomliga formen på litet v.

Därpå tog åklagaren fram ett brev och bad vittnet undersöka det.

"Hvad är det för brev?" frågade domaren.

Det var ett brev, som lämnats oss af ryska ambassaden och som är skrifvet af mademoiselle Sarcelle."

"Finns ni samma egendomligheter i det här?" frågade åklagaren vittnet.

"Bokstäfverna e och v äro alldeles säkert formade på samma sätt."

"Är handstilen densamma?"

"Det är svårt att säga. I det förut omtalade brevet var skriften mycket tydligt gjord med en stylograf och uppstättande, och det är äfven förhållande på fotografen. Men den här skriften lutar och ser ut att vara gjord med en J-penna."

Då förhöret med detta vittne nu var slut, steg Mr Tempest upp för att korsförhöra.

"Hur många gånger har ni varit anställd som skriftepert?"

"Nåra tretio år."

"Kan ni säga ungefär i hur många mål ni vittnat?"

"Det minns jag verkligen inte, jag har inte räknat dem."

"Hur många gånger har ni öfverbevisats om att ha haft orätt, mister Durin?"

"Jag bestridar att någonsin ha haft orätt. Jag endast framhåller likheten mellan olika skriftepert och uttalar min åsikt."

"Ni gör således inte anspråk på ett bestämt, faktiskt uttalande i något fall?"

"Nej, fastän jag ofta är så säker, att jag inom mig inte hyser minsta tvifvel."

"Det är inte godt för någon att säga sig vara den bästa af alla, jag antar därför, mister Durin, att det mycket väl kan finnas en annan sakkunnig lika sikklig som ni. Skulle ni vilja, att en persons, för hvilken ni vore intresserad, låt skulle bero på vittnesmålet af en skriftepert?"

"Naturligtvis är det endast en åsikt, och man kan inte hänga folk på åsikter."

"Äh, sade försvarsadvokaten, således är ert vittnesmål ingenting annat än en åsikt, och ni förklarar er endast ha framhållit, att skriften i breflappen och på fotografen båda äro gjorda med en stylograf och att egendomliga e och förekomma i båda."

Vittnet skakade.

"Vill ni gå på ed, på att de äro skrifterna af en och samma person?"

"Nej, det kan jag inte," sade vittnet; "jag endast uttalar min åsikt."

"Det är ju ingenting oväntadt, att folk begagnar kreklakt e, eller hur?"

"Nej för all del."

"Är det att begagna stylograf?"

"Nej, alldeles säkert."

"Har ni någonsin fört sett någon göra ett sådant här v?"

"Nej, jag har aldrig fört sett den här egendomliga formen."

"Nå, men om jag kunde visa er checker, i hvilka precis lika v förkommer och som äro daterade före det här mordet och skrifterna af inte mindre än tre olika personer, så skulle ni allt bli förvånad."

"Ja, det skulle jag visst."

"Nåväl, jag skall göra det sedan. Men jag tycker verkligen, mister Durin, att om det här fallet är er enda

erfarenhet i saken men jag läst nog kan finna exempel på annat håll, så förtägar det allt en smula er åsikt och vidden af er erfarenhet."

Vittnet endast ryckte på axlarna och fick aftråda, då försvarsadvokaten sade sig icke ha några vidare frågor att göra.

Nästa vittne uppgaf sitt namn såsom Ernest Wilson, biträde i Guldsmedbolagets butik vid Regent Street. Då man visade honom uret och frågade honom, om han kände igen det, svarade han:

"Ja, jag sålde det själf."

"Ät hvem sålde ni det?"

"Kan ni säga dagen?"

Vittnet uppgaf dagen, och därpå började korsförhöret.

"Gjordes det här uret på beställning?"

"Nej, det såldes från lager."

"Det är således endast ett vanligt lagermonster?"

"Och kan köpas i hvilken juvelerarebutik som helst?"

"Jag vet inte något skäl för motsatsen. De säljas med de här initialerna i diamanterna färdiggjorda. Vi hålla alltid tre eller fyra med hvarje initial på lager, och jag förmodar, att andra stora firmor göra detsamma."

"Nå, då ni sålde det, att det är ett på lager förkommande monster och att det på vanligt sätt sålles i handeln, hur i all världen vägar ni då identifiera just det här uret såsom det ni sålde åt miss Vane? Ätt hvad ni vet är, att hon köpt ett ur med initialen V på botten?"

"Jag kan identifiera det mycket lätt. Hvarje särskild artikel i butiken är märkt och nummerad, och genast en artikel blifvit såld, antecknas dess nummer och den priskas för i lagerboken. På det sättet kan jag kontrollera, att det just det här uret såldes åt miss Vane."

Det förefaller mig nästan otroligt, att hvarje artikel infördes på detta sätt. Vill ni verkligen påstå, att aldrig något undantag göres från denna regel?"

"Ja, det är nödvändigt för inbrottsförskräningen. Vi ha inte något annat sätt att bevisa ett inbrott än med till hjälp af lagerboken, och taxeringsmännen för Lloyds, där vårt lager är försäkrat, äro mycket nogra med det sätt, hvar på lagerboken föres."

"Men ni har inte antecknat, att just det här uret såldes åt miss Vane, sade försvarsadvokaten efter att ha sett i lagerboken, som lämnats honom."

"Nej, men anteckningen i lagerboken visar, att det såldes af mig just på denna dag, och det är händelsevis det enda nummer af samma monster, som jag någonsin sålt. Jag hade hört en hel del om miss Vane och var naturligtvis nyfiken, då hon nämnde sitt namn, och jag minns mycket tydligt, de närmare omständigheterna."

"Men allt det här går ju ut på, att hvad ni vittnar endast är en minnes-sak."

"Inte alldeles. Jag har nog gått igenom lagerboken och funnit, att många ur af detta monster sålts, men endast två med initialen V."

"Nej, det andra köptes af sir William Vincent — ett något medlem af hans familj, förmodar jag — han har räkning med oss, och numret förekommer i dagboken. Alltså måste det här ha varit det jag sålde åt miss Vane."

"Som ni ser, har man trampat på klockan. Är det möjligt, att visarna kunnat röra sig sedan det hände?"

"Det tror jag inte; hela verket är sammantryckt, det är alldeles omöjligt, att visarna kunnat röra sig. De äro fullkomligt tillplattade mot utrafen."

"Ni drar således den slutsatsen, att det var fem minuter före sju man trampade på klockan."

"Ja, säkert."

"Men kunde inte visarna rubbats till exempel genom att fastna i något föremål, efter det klockan stannat?"

"Det skulle jag inte tro vara förhållande här."

Nästa vittne, Jones, beskref huru miss Vane hade kommit tillsammans med Mr Herbert Mauleverer, huru han, vittnet, hade tagit upp te och, andra gången han gick upp med det rostade brödet, hört dem tvista häftigt. Vidare beskref han, huru han hade hört Mr Herbert komma ned tillsammans med miss Vane och släppa ut henne, och sedan hade han hört Mr Mauleverer gå ut vid halfsjutiden, men då vittnet gick upp till honom, hade han funnit honom dött i sitt hvarsdagrum. Tillfrågad darom, medaf Jones, att han hade sett miss Vane i Mr Herberts bostad vid det föregående tillfälle.

Därpå tog försvarsadvokaten vittnet om hand.

"Hvarför anför ni nu alla dessa detaljer angående miss Vane besök i ert hus, då ni absolut förtog saken vid coronens förhör?"

Vittnet svarade först icke, men då försvarsadvokaten ansatte honom, sade han:

"Jag ansåg det bäst att ingenting säga."

"Men hvarför?"

"För mister Herberts skull."

"Inte något annat skäl?"

"Jag måste tänka på mitt hus och dess rykte."

"Äh! Med andra ord, ni tänkte på er själf i främsta rummet. Men efter som ni var så mån om att inte yttra någonting om allt detta från början, borde det inte förvåna er, om nu ingen ville tro på det."

"Det är fullkomligt sant."

"Nå, men säg mig, när berättade ni först denna historia?"

"Jag talade om det för öfverste Mauleverer och mister Yardley, då de besökte mig."

"Säg ni mister Herbert Mauleverer och miss Vane, där de kommo in?"

"Nej, jag bara börde dem."

"Då kan det ju ha varit tre personer, som kommo tillsammans? Ni såg dem verkligen inte?"

"Nej, det gjorde jag inte; men jag hörde ingen annan, och ingen annan fanns i rummet, då jag kom upp med teet."

"Kunde inte den tredje personen ha varit inne i soframmet, då ni kom upp?"

"Jag såg endast två personer i rummet och hörde endast två personer komma in."

"Ringde man på teet?"

"Nej, jag bar upp det ändå, som jag alltid brukade, då mister Herbert var hemma. Han hade bedt mig om te, då han gick upp."

"Drack man det?"

"En kopp var begagnad."

"Fanns det visky och soda i rummet?"

"Ja."

"Och det fanns äfven glas där?"

"Ja."

"Då måste någon ha druckit både te och visky?"

"Ja, antagligen."

"Är det inte mycket troligare, att de två herrarna drucko visky och damen te?"

"Ni vill väl inte påstå, att visky och te äro någon vanlig blandning?"

"Nej."

"Säg ni mister Mauleverer släppa ut miss Vane?"

"Nej."

"Hvad kom er då att antaga detta?"

"Miss Vane bar en sidenklänning, som fräste ryckigt, och jag uppgaf ett hörbart fräsande i domalen — och jag hade fräsandet af hennes klänning, då de kommo ned."

FARM och HEM.

TROTHET HOS JORDEN.

När ett och samma växtslag odlas år efter år eller återkommer med korta mellanrum på samma plats, händer det ofta, att grödorna drädes småningom bli allt mindre och mindre och kanske till sist alldeles misslyckas. Man plagar kalla detta, att jorden är trött. Ett sådant förhållande kan man t. ex. ofta iakttaga vid odling af baljväxter, mest främga om klorver och mindre ofta i fråga om trindsäden. Bland de odlade växterna synas råg och potatis vara nästan oberörda af detta fenomen. Det finnes många exempel på, att potatis kunnat odlas en lång följd af år på samma plats, utan att afkastningen minskats. Den s. k. "trötheten" hos jorden har man kallat klorver, art-, bet-, lin-, hafftröthet o. s. v., allt eftersom det är den ena eller andra växten, som efter för ofta på samma plats återkommande odling ej trivfes.

Orsakerna till "trötheten" äro till en stor del obekanta. I många fall bestå de troligen i närvaron i jorden af nematoder, skadelsekter eller parasitväxlar — t. ex. vid klorvertröthet af klorver eller klorvertröthet — hvilka vid för långvarig odling af ett och samma växtslag får tillfälle att föröka sig i kolossala mängder. Föreliggande parasitiska angrepp, kan jordtrötheten lätt borttagas genom att ett par eller flera år ej låta samma slags gröda återkomma, då parasiterna komma att vantrivas af burt på lämplig föda och så småningom försvinna. Denna omständighet bör alltid tagas i betraktande vid uppgörandet af plan för växtföljden.

Många gånger kan på ett enkelt sätt jordens afväpnas något angrepp af parasiter. Man får då försöka en del förklaringar. En mycket vanlig sådan är, att i jorden vid för ofta återkommande odling af samma slags växt uppträdder ett eller flera växtskadliga insekter, hvaraf den odlade växten i fråga har särskildt stort behof. Jorden är då, som man säger "utplundrad". Det hjälper i detta fall ej, att den får "hvila" från växten i fråga, utan "trötheten" måste häftas genom tillförande af det eller de felande näringsämnen.

En annan förklaring af tröthetsfenomenet, hvilken man under senare år allt mera hört omtalas, churu den dock ännu ej är till fullo bevisad, går ut på, att "trötheten" är beroende på ett slags af växterna åstadkommen förgiftning af jorden, i det att dessa genom rötternas skulld afgifva vissa ämnen (toxiner), som äro giftiga för samma växt men ej eller blott i ringa grad för en icke närbesläktad. Dessa giften skulle tilltaga i mängd af från år när samma slags gröda odlas år efter år på samma plats.

I fruktträdgårdar brukar man ibland så igen jorden mellan träden till gräsmattor, ett förfarande, som ej anses vara bra för fruktträdens utveckling och afkastningsförmåga. Detta beror på en sådan "utplundring" af jorden, i det att ogräsrotterna taga af sig stora mängder näringsämnen. Mest känsliga uppgifvas äpple- och plommonträd vara, under det att päron och körsbär blott i mindre grad röna inflytande häraf.</